

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
Таврійський державний агротехнологічний університет
Факультет агротехнологій та екології

Кафедра «Іноземні мови»

Латинсько-український та українсько-латинський
словник сільськогосподарських та біологічних термінів і
номенклатурних найменувань

для студентів ОКР «Бакалавр»
напряму підготовки 6.090101 «Агрономія»



Мелітополь, 2014

Латинсько-український та українсько-латинський словник сільськогосподарських та біологічних термінів і номенклатурних найменувань для студентів ОКР «Бакалавр», напрям підготовки 6.090101 «Агрономія». – Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет, 2014. – 126 с.

Укладач: викладач І.А. Кривонос

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри «Іноземні мови»

протокол № __ від “__” травня 2014 року

Завідувач кафедри «Іноземні мови»

_____ Ю.О.Полікарпова
(підпис) (прізвище та ініціали)

“__” травня 2014 року



Передмова

Латинсько-український та українсько-латинський словники містять близько 4000 термінів і номенклатурних найменувань у кожній частині. Словники мають на меті забезпечити підготовку студентів до засвоєння фахової лексики латинською мовою. Деяким термінам дається доступне тлумачення українською мовою. Тлумачення термінів мають забезпечити студентам вміння читати, перекладати та розуміти спеціальну фахову літературу, дозволяє закріпити, систематизувати та збагатити свою пам'ять фаховою термінологією.

При укладанні словника використані оригінальні словники, довідники, Інтернет-джерела.

Словники можуть бути корисними для студентів та магістрантів агробіологічного профілю та для осіб, що прагнуть вивчати термінологічну латину самостійно, а також для всіх зацікавлених фахівців-біологів.



ЛАТИНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК

А

abies, etis *f* ялиця - рід вічнозелених однодольних дерев з родини соснових. Рід містить близько 50 видів; в Україні — 1, до 55 м заввишки, є єдиним дикоростучим видом роду в Україні, поширена в Карпатах у нижній мішаній смузі лісів разом з буком і смерекою

A. alba Я. біла, *A. gracilis* Я. струнка, *A. tayriana* Я. Майра, *A. nordmanniana* Я. кавказька, *A. sibirica* Я. сибірська

absinthium, i n полин

acacia, ae f акація

A. dealbata А. срібляста, *A. melanoxydon* А. чорна, *A. vera* А. справжня

acanthus, i m акант - трав'яниста рослина роду *Acanthus* з гарним листям. У Середземномор'ї і тропіках Старого світу зустрічається двадцять видів цієї рослини.

acephalus, a, um безголовий, безкачанний

acer, eris *n* клен - рід дерев та кущів родини сапіндових (Sapindaceae). Існує біля 125 видів, батьківщина більшості з яких — Азія, але кілька видів також зустрічаються в Європі, північній Африці і Північній Америці.

A. campestre К. польовий, або паклен, *A. negundo* К. ясенелистий, *A. platanoides* К. звичайний, або гостролистий, *A. pseudoplatanus* К. несправжньо-платановий, або явір, *A. saccharinum* К. цукристий, *A. tataricum* К. татарський, *A. velutinum* К. бархатистий, або величний

acer, acris, acre гострий, їдкий

acerbus, a, um терпкий

acerlnus, a, um кленовий

acetosus, a, um кислий

achenium, i n сім'янка — однонасінневий плід із жорстким шкірястим навколоплідником, який не розкривається і не зростається з насінноюю.

achillea, ae f деревій - волосистоопушена трав'яниста рослина з кореневищем, родини Айстрових (Asteraceae). Українська назва, очевидно, пов'язана з наявністю в рослині дубильних речовин.

A. micrantha Д. дрібноквітковий, *A. millefolium* Д. звичайний, *A. ptarmica* Д. цілолистий, *A. submillefolium* Д. майже звичайний, *A. tenuifolia* Д. тонколистий

acidum, i n кислота - у класичному визначенні — електроліти, які при розчиненні в йонізуючому розчиннику (воді), дисоціюють з утворенням йонів водню (або протону, H⁺), таким чином знижуючи кислотність розчину до величини менше ніж рН 7,0.

acinacifolius, a, um шаблелистий

aconitum, i n аконіт, борець — рід багаторічних трав'янистих рослин родини жовтецевих (Ranunculaceae). Корені потовщені, веретеноподібні або ріпоподібні; листки пальчасто-роздільні. Квітки зигоморфні з пелюстковидними чашолистками, зібрані в просту або розгалужену китицю. Відомо близько 80 видів, поширених в Північній півкулі. В Україні — 17 видів, більшість в Карпатах і Прикарпатті, інші переважно в Лісостепу.

A. besseranum А. Бессера, *A. bucovinense* А. буковинський, *A. gracile* А. стрункий, *A. nanum* А. низький, *A. nemorosum* А. дібровний, *A. odontandrum* А. зубчастотичинковий, *A. paniculatum* А. розлогий, *A. variegatum* А. строкатий

acorus, i m лепеха або айр тростиновий (*Acorus calamus*) — трав'яниста багаторічна рослина з довгими мечоподібними листками гострим запахом. Видова назва в перекладі з латинської означає «тростина», «порожнисте стебло». Досить поширена багаторічна трав'яна рослина, яка досягає висоти від 50 см до 1 м 20 см.

A. calamus Л. звичайна, або болотна

Acrosiomycetes, um m клас Акразіоміцети

acroptilon, i n степовий гірчак - багаторічна коренепаросткова рослина. Гірчак є найзліснішим і важко

викорінюваним бур'яном серед коренепаросткових, він засмічує посіви сільськогосподарських культур, сади, виноградники, луги, пасовища.

A. repens С. г. звичайний, або повзучий

actea, ae f воронець

A. spicata В. колосистий

acus, us f голка, хвоя, колючка — видозмінене листя багатьох голонасінних (хвойних) рослин — сосни, ялини, туї тощо.

acuminatus, a, um загострений, гостроверхий, гострий

acuti- (лат.) гостро-

acutifolius, a, um гостролистий

acutus, a, um гострий

adiantum, i n адіант - найпопулярніший в культурі вид роду Адіантум (*Adiantum*). Відноситься до родини Адіантові (*Adiantaceae*), порядку Папоротевидних (*Filicopsida*). Адіантові— переважно тропічна родина, представники якої є лісовими або петрофільними рослинами. Включає 1 рід і близько 300 видів. У культурі використовується як декоративна рослина.

A. capillus-veneris А. венерин волос, *A. pedulatum* А. стоповидний *adonis, idis f* горлиця

A. aestivalis Г. літній, *A. autumnalis* Г. осінній, *A. vernalis* Г. весняний *adoxa, ae f* адокса

A. moschatellina А. мускусна

aegopodium, i n яглиця - рослина з повзучим кореневищем; стебло порожнисте, 50 — 100 см заввишки. Листки двічі трійчасті або трійчастоперисті. Листя великі: верхні— трійчасті, нижні— двічі трійчасті. На листі є отвори, через які виділяються крапельки води. Квітки дрібні, білі, зібрані в складні парасольки. Цвіте в червні і липні дрібними білими квітками. Плід— двосім'янка. Добрий медонос. Рослина розростається на культурних землях і стає важковиводимим бур'яном, так як має розгалужене кореневище.

A. podagraria Я. звичайна

aelia, ae f елія, щитник (*ent.*) - шкідник зернових культур. Поширена повсюди в Україні, але найбільша чисельність спостерігається в лісостепу і степу.

aesculus, i f гіркокаштан— рід рослин родини сапіндових.

Ae. hippocastanum Г. звичайний, *Ae. octandra* Г. восьмилисточковий, *Ae. pavia* Г. червоний

aestivalis, e літній

aestivus, a, um літній

aethusa, ae f собача петрушка - зілляста однорічна, рідко дворічна рослина з родини окружкових. Росте серед чагарників, у лісах, особливо заплачних, а також як бур'ян по садах і городах. У більшій частині України, крім Степу. Свіже зілля містить 0.015% етерової олії. Рослину вважають отруйною, але випадки отруєння трапляються рідко.

Ae. cynapium С. п. звичайна

aequi- (лат.) рівно-

aequidens, entis рівнозубчастий

aequilobus, a, um рівнолопатовий

aequipetalus, a, um рівнопелюстковий

agaricus, i m печериця, шампінйон - рід грибів, порядку Агарикальних, що містить як їстівні так і отруйні види, з більш ніж 300 видів по всьому світу. Російська назва «шампінйон» походить від фр. *champignon*, що означає просто «гриб».

A. arvensis П. польова, *A. campestris* П. звичайна, *A. meleagris* П. темно-луската отруйна, *A. xanthodermus*

П. рудіюча отруйна

agelastica, ae f листоїд - четверта за чисельністю родина ряду твердокрилих. Налічує понад 35 тис. видів, які розповсюджені по всій Землі. Характерною рисою Листоїдів є менш-більш округле тіло, вусики, що вкладаються на внутрішню сторону передньоспинки, а також дволопатовий четвертий членник лапки.

ager, agri m поле — ділянка землі, що використовується під посіви.

agrestis, e польовий

agricultor, oris m (agronomus, i m) агроном — фахівець сільського господарства з вищою освітою, що володіє всебічними знаннями переважно в галузі землеробства.

agricultorius, a, um (agronomicus, a, um) агрономічний.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барна М.М. Ботаніка: Терміни. Поняття. Персоналії./ М.М. Барна. - К.: Академія, 1997. - 272 с
2. Биологический энциклопедический словарь. - М.: Сов. энциклопедия, 1989. - 864 с.
3. Вехов В.Н. Культурные растения СССР / В.Н. Вехов, И.А. Губанов, Г.Ф. Лебедев - М.: Наука, 1972. - 522 с.
4. Горностаев Г.Н. Латинские названия животных и растений. / Г.Н. Горностаев, Н.Н. Забинкова, Н.Н. Каден - М.: Высш. шк., 1974. - 124 с.
5. Гриценко С.П., Балалаева О.Ю. Латинська мова для студентів- агробіологів / С.П. Гриценко, О.Ю. Балалаева // Навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 383 с.
6. Доброчаева Д.Н. Определитель высших растений Украины. / Д.Н. Доброчаева, М.И. Котов, Ю.Н. Прокудин. - К.: Наук. думка, 1987. - 546 с..
7. Зерова М. Я. Гриби: істівні, умовно істівні, неістівні, отруйні. / М. Я. Зерова, Ю.Я. Єлін, С.М. Коз'яков. - К.: Урожай, 1979
8. Кирпичников М.Э., Забинкова Н.Н. Русско-латинский словарь для ботаников. - Л.: Наука, 1977. - 852 с.
9. Кохно М.А. Дендрофлора Ураїни. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. / М.А. Кохно, Л.І. Пархоменко, А.І. Зарубенко. - К.: Фітосоціоцентр, 2002. - 448 с.
10. Купчинаус Н.Э., Зубцовский Н.Е. Введение в латинский язык и биологическую терминологию: Учеб. пособие для студентов биологических специальностей университетов, академий, учащихся общеобразовательных школ. - Ижевск: Удмуртский университет, 2001. - 199 с.
11. Кучерява Л.Ф. Систематика вищих рослин. / Л.Ф. Кучерява, Ю.О. Войтюк, В.А. Нечитайло - т. 1. Археогоніати. - К.: Фітосоціоцентр, 1997. - 136 с.
12. Нечитайло В.А. Систематика вищих рослин. - т. 2. Покритонасінні. - К.: Фітосоціоцентр, 1997. - 271 с.
13. Фесенко Г.В., Бокотей А.А. Птахи фауни України.– К., 2002.– 416с.
14. Чопик В.И., Дикорастущие полезные растения Украины / В.И. Чопик, Л.Г. Дудченко, А.Н. Краснова // Справочник. - Киев, Наукова думка, 1983. (рос.)
15. Чопик В.І., Єна А.В. Латинська ботанічна номенклатура: Навч. посібник. - К.: РВЦ Київський університет, 1997. - 57 с.